

Podsumowanie Okrągłego Stołu Instytut Reform:

Nowe podejście do zarządzania transformacją Jak efektywnie wykorzystać aKPEiK?

Środa, 26 lutego 2025 r., godz. 10:00-12:45

Adres: [Centrum Szkoleniowe Wspólna](#), ul. Wspólna 56, Warszawa

Spotkanie stacjonarne

Kontekst

Instytut Reform zorganizował zamknięte stacjonarne spotkanie poświęcone pogłębionej dyskusji nad długoterminowymi wyzwaniami transformacji klimatyczno-energetycznej Polski, także już po przyjęciu aktualizacji KPEiK.

Agenda

09:45 – 10:00	Rejestracja i networking
10:00 – 10:05	Powitanie i wprowadzenie <i>Instytut Reform</i>
10:05 – 10:30	Aktualizacja KPEiK – stan prac <i>Ministerstwo Klimatu i Środowiska</i>
10:30 – 10:45	Nowe podejście do zarządzania transformacją – jak efektywnie wykorzystać aKPEiK? <i>Instytut Reform</i>
10:45 – 11:00	Komentarze ekspertów ▪ <i>Michał Sobczyk, Wiceprezes Zarządu, Stowarzyszenie Energii Odnawialnej,</i> ▪ <i>Krzysztof Mrozek, Dyrektor Programu Fundusze Europejskie dla Klimatu, Polska Zielona Sieć</i>
11:00 – 12:30	Dyskusja <i>Instytut Reform – moderacja</i> • W jaki sposób zapewnić, że zapisy aKPEiK zostaną zoperacjonalizowane? • Jak powiązać aKPEiK z innymi dokumentami strategicznymi i planami sektorowymi? • Długoterminowa strategia klimatyczna do 2050 r. - jaka powinna być jej rola i sposób przygotowania?
12:30 – 12:45	Podsumowanie spotkania <i>Instytut Reform</i>

Podsumowanie prezentacji:

- Prezentacja 1:
Aktualizacja Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu – stan prac i priorytety, dr Ewa Krasuska, Departament Strategii i Analiz, Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- Prezentacja 2:
Nowe podejście do zarządzania transformacją – jak efektywnie wykorzystać aKPEiK?, Aleksander Śniegocki, prezes Instytutu Reform

Prezentacja dostępna [pod linkiem](#)

Podsumowanie dyskusji:

Wprowadzenie

W dzień publikacji przez Komisję Europejską komunikatu ogłaszającego nową inicjatywę pt. „[Czysty Ład Przemysłowy](#)” (z ang. *Clean Industrial Deal*) Instytut Reform zorganizował wydarzenie poświęcone dyskusji nad rolą aktualizowanego Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu (dalej aKPEiK) w kształtowaniu długoterminowej transformacji klimatyczno-energetycznej Polski, zgodnej z celami i nowymi inicjatywami Komisji Europejskiej.

W stacjonarnym spotkaniu w Warszawie wzięło udział kilkunastu przedstawicieli administracji publicznej na poziomie centralnym i lokalnym, sektora prywatnego (w tym przemysłu) oraz organizacji pozarządowych.

Główne tematy dyskusji

Dyskusja prowadzona była wokół pytań:

- W jaki sposób zapewnić, że zapisy aKPEiK zostaną zoperacjonalizowane?
- Jak powiązać aKPEiK z innymi dokumentami strategicznymi i planami sektorowymi?
- Długoterminowa strategia klimatyczna do 2050 r. - jaka powinna być jej rola i sposób przygotowania?

Poniżej przedstawiamy podsumowanie opinii, które padły podczas dyskusji. **Spotkanie było prowadzone zgodnie z regułą Chatham House, dlatego nie przypisujemy też do poszczególnych uczestników spotkania. Przedstawione opinie zostały przedstawione przez poszczególne osoby i nie muszą oddawać konsensusu wśród osób biorących w spotkaniu.**

Odniesienie do celów aKPEiK:

- Choć znaczenie aKPEiK bywa deprecjonowane w debacie publicznej, to przez inwestorów zagranicznych jest on dokładnie analizowany przy podjęciu decyzji inwestycyjnych.

- Wśród celów aKPEiK wymieniono niskie koszty produkcji energii elektrycznej, redukcję emisji gazów cieplarnianych, rozwój gospodarki i przemysłu oraz bezpieczeństwo energetyczne.
- Cele dekarbonizacyjne z wersji aKPEiK WAM przedłożonej w III kwartale 2024 r. do konsultacji publicznych są niewystarczające z perspektywy unijnych ambicji na 2050 r.
- Krajowy cel neutralności klimatycznej do 2050 r. nie został zadeklarowany przez Polskę – jest to cel unijny. Niewielkie odchylenia od neutralności klimatycznej dla naszego kraju są możliwe, jednak zbyt duża nadwyżka emisji w 2050 r. nie będzie mogła zostać technicznie skompensowana przez ujemne emisje w pozostałych państwach UE. Jednocześnie narzędzia takie jak EU ETS, ETS2 czy standardy zeroemisyjne dla budynków i transportu drogowego będą wymuszały redukcję emisji niezależnie od polityk krajowych.

Odnosnie narzędzi realizacji aKPEiK:

- Dla samorządów istotna jest przewidywalność działań rządu w zakresie transformacji energetycznej, wysokość rachunków za energię mieszkańców i korzyści wynikające z polityki klimatycznej. Ważnym z perspektywy JST narzędziem jest energetyka obywatelska, która przybliży korzyści płynące ze zmian do ludzi.
- Kluczowe dla zwiększania bezpieczeństwa energetycznego Polski jest ograniczenie importu paliw, w tym gazu ziemnego i biomasy. Bardzo istotne będzie zwiększanie efektywności energetycznej we wszystkich sektorach, także w przemyśle i gospodarstwach domowych, aby ograniczyć zapotrzebowanie na import.
- Celem transformacji energetycznej nie powinna być stabilna produkcja energii z poszczególnych jednostek wytwórczych, a stabilność całego systemu elektroenergetycznego. Gaz ziemny będzie prawdopodobnie paliwem przejściowym, ale trzeba uważać na zbyt duże uzależnienie od tego surowca ze względu na ryzyko skoków jego cen.
- Biomasa ze względu na ograniczenia pozyskiwania drewna nie może pełnić długofalowo zbyt dużej roli w transformacji. Oznaczałoby to uzależnienie od importu surowca, co byłoby niezgodne z ambicją zrównoważonego rozwoju.
- Biometan może stanowić ważne narzędzie do bilansowania systemu energetycznego w Polsce. Choć jest zbyt drogi do produkcji energii elektrycznej w podstawie systemu, to może być wykorzystywany jako paliwo zasilające jednostki pracujące w szczycie zapotrzebowania. Pożądanym krokiem, który jest realizowany, jest projekt prawa wspierający duże biometanownie. Pozwoli on na uzyskanie efektu skali, który jest istotny dla zmniejszania cen produkcji tego nośnika energii.
- Ważnym elementem systemu będą magazyny energii, które pozwalają na bilansowanie systemu i obniżenie cen energii. Ich CAPEX zdecydowanie się zmniejszył w ostatnich dwóch latach i będzie dalej się obniżał.
- Dekarbonizacja przemysłu będzie ogromnym wyzwaniem. Ważna w tym procesie będzie elektryfikacja, zwłaszcza w kontekście procesów niskotemperaturowych. Zielony wodór odegra ważną rolę w dekarbonizacji przemysłu, ale w

ograniczonym katalogu procesów przemysłowych ze względu na swój wysoki koszt.

- W transformacji nie można zapomnieć o konieczności cyfryzacji, łączenia sektorów, np. poprzez wykorzystanie ciepła odpadowego (np. metro, serwerownie, supermarkety).

Odnosnie bariery i luk w aKPEiK

- Ograniczenie wykorzystania gazu ziemnego w ciepłownictwie indywidualnym będzie skomplikowane ze względu na opór społeczny i fakt, że jeszcze niedawno przekonywano obywateli do wymiany źródeł węglowych na gazowe. Szczególnym wyzwaniem będą budynki wielorodzinne, które niedawno zainwestowały w gazowe ogrzewanie.
- Na poziomie lokalnym zauważyć można opór społeczny związany z biometanownikami – mieszkańcy nierzadko nie popierają lokalizowania inwestycji w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Tego sprzeciwu nie można zignorować, a należy mu zaradzić poprzez dialog i realne działania.
- Największym wyzwaniem dla sektora prywatnego są regulacje. Cieszy trwająca liberalizacja przepisów związanych z *permittingiem* inwestycji w OZE. Jednocześnie warunki przyłączeniowe są dalej wyzwaniem dla inwestorów. Potrzebna jest nowelizacja prawa energetycznego, która uszczelniłaby rozwiązania w tym obszarze.
- Nadal brakuje krajowej strategii związanej z redukcją emisji przemysłowych oraz technologicznymi rozwiązaniami pozwalającymi na usuwanie dwutlenku węgla z atmosfery, co będzie już niedługo częścią systemu handlu emisjami EU ETS.
- Wersja aKPEiK z października 2024 r. była zbyt nastawiona na zużycie gazu ziemnego. Ponadto działania w ramach dokumentu były niespójne. Brakowało również zgodności z unijnym rozporządzeniem w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (*Nature Restoration Law*). Co więcej, przeszacowano poziom pochłaniania emisji w sektorze LULUCF.

Rekomendacje

- Polska jest jedynym krajem w UE, który nie przedstawił Długoterminowej strategii klimatycznej do roku 2050. Należy jak najszybciej przygotować taki dokument, aby zwiększyć przewidywalność procesu transformacji. Taka strategia mogłaby wyznaczać ścieżki redukcji emisji dla 5-letnich okresów, po których możliwe byłoby sprawdzenie postępów na drodze ku neutralności klimatycznej.
- Polityka energetyczno-klimatyczna musi być przewidywalna i długofalowa, aby zwiększać dla niej akceptację społeczną. Za koordynację i monitoring realizacji aKPEiK powinien być odpowiedzialny konkretny urząd. Bez bieżącej koordynacji i współpracy międzyresortowej nad dokumentem pozostanie on niezrealizowaną wizją samego Ministerstwa Klimatu i Środowiska.
- Bardzo istotna jest spójność dokumentów o charakterze strategicznym, takich jak aKPEiK, Krajowy Plan Renowacji Budynków, Plan społeczno-klimatyczny i Polityka energetyczna Polski do 2040 r. Należy również pamiętać o spójności wizji także

na różnych szczeblach – od unijnego do gminnego. Warto wyróżnić w tym kontekście znaczenie strategii wojewódzkich dla zmian w energetyce.

- aKPEiK powinien być ważnym narzędziem do ustrukturyzowania dyskusji o finansowaniu transformacji i jej potrzebach. Może być ważny w planowaniu inwestycji w nowej unijnej perspektywie budżetowej (2028-2034).
- Należy przestawić się z myślenia o tym, ile wydaliśmy unijnych środków, na pytanie, jakie są realne rezultaty tych inwestycji. Regularny monitoring efektów pozwoliłby na bardziej rzeczową komunikację z obywatelami i budowanie zaufania do transformacji.
- Dobra komunikacja aKPEiK jest kluczowa. Do dokumentu powinna być dołączona strategia komunikacyjna, aby zwiększyć realność celów i akceptację społeczną wynikających z pokazania korzyści wynikających z zielonej transformacji.
- W narracji warto podążać za Komisją Europejską i podkreślać wymiar konkurencyjności polskiej gospodarki i uczestnictwa w globalnych łańcuchach dostaw dzięki zielonej transformacji.
- Ze względu na specyfikę dokumentu, w zaktualizowanym KPEiK nie da się szczegółowo zoperacjonalizować wszystkich działań koniecznych do realizacji w poszczególnych sektorach. Dokument powinien jednak określić działania konieczne do realizacji przez różne instytucje, w różnych obszarach polityki publicznej. Ze względu na potrzebę możliwie szybkiego wysłania tego dokumentu do Komisji Europejskiej w aKPEiK zamiast znacząco uszczegóławiać każde z działań, można odnosić się do nadchodzących zmian w dopiero powstających sektorowych strategiach. Wymaga to jednak decyzji na poziomie rządu co do uruchomienia szerszej refleksji o strategicznym planowaniu rozwoju Polski.

Wnioski końcowe

Proces aktualizacji KPEiK dobiega końca. Spory i różnica poglądów w tak złożonym procesie jak transformacja energetyczno-klimatyczna jest naturalna. Dlatego niezwykle ważne jest prowadzenie stałego szerokiego dialogu i konsultacji publicznych. Plany, takie jak aKPEiK, służą właśnie po to, aby dawać impuls do współpracy wszystkich interesariuszy w celu rozwiania wątpliwości i ustalenia jak najbardziej spójnej strategii działania. Dialog powinien być prowadzony zarówno na poziomie administracji centralnej, ale także z udziałem samorządów na poziomie regionalnym i lokalnym, sektora prywatnego, instytucji finansowych, organizacji pozarządowych i obywateli.